

Naxçıvanda “Cavidşünaslıq” oncildliyinin təqdimatı olub

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının (AMEA) Naxçıvan Bölməsində böyük Azərbaycan şairi və dramaturqu Hüseyn Cavidin həyat və yaradıcılığına aid ayrı-ayrı dövrlərdə qələmə alınan məqalələrin, müxtəlif səpkili materialların yer aldığı dəyərli elmi mənbə olan “Cavidşünaslıq” oncildliyinin təqdimatı olub.

AZƏRTAC-ın Naxçıvan bürosu xəbər verir ki, oncildliyin ideya müəllifi AMEA-nın prezidenti, akademik Akif Əlizadə, elmi məsləhətçisi AMEA-nın vitse-prezidenti, akademik İsa Həbibbəyli, tərtibçisi AMEA Hüseyn Cavidin Ev-Muzeyinin direktoru, Əməkdar mədəniyyət işçisi, filologiya üzrə elmlər doktoru Gülbəniz Babaxanlı, layihə rəhbəri AMEA Əlyazmalar İnstitutunun direktoru, akademik Teymur Kərimlidir.

Tədbir iştirakçıları əvvəlcə 1996-cı ildə ulu öndər Heydər Əliyevin himayəsi ilə Naxçıvan şəhərində Hüseyn Cavidin məzarı üzərində əzəmətlə ucaldılan məqbərəsi önünə gələrək gül dəstələri qoyub, Hüseyn Cavidin Ev-Muzeyini ziyarət ediblər.

Təqdimat mərasimində AMEA Naxçıvan Bölməsinin sədri, akademik İsmayıl Hacıyev çıxış edərək bildirib ki, Azərbaycan klassik ədəbiyyatının görkəmli nümayəndələrindən olan şair-dramaturq Hüseyn Cavid Şərqi zəngin fəlsəfi-poetik irsi zəminində yüksələrək və dünya romantizm ənənələrindən uğurla bəhrələnərək Azərbaycan xalqının ədəbi-bədii fikir salnaməsinə parlaq səhifələr yazıb.

Vurğulanıb ki, ümummilli lider Heydər Əliyevin təşəbbüsü və rəhbərliyi ilə vaxtilə milli ruhda yazılan, türkçülük ideologiyasını və islami dəyərləri təbliğ edən əsərlərə görə repressiya qurbanı olan Hüseyn Cavidin cənazəsinin 1982-ci ildə Uzaq Sibirdən Bakıya, noyabrın 2-də isə Naxçıvana gətirilməsi böyük cəsarət tələb edən nadir tarixi hadisə idi. 1992-ci il oktyabrın 23-də Naxçıvanda Hüseyn Cavidin 110 illik yubileyi təntənəli şəkildə qeyd edilib, Naxçıvanda Ali Məclisin Sədri vəzifəsində işləyən Ümummilli Lider yubiley tədbirində Hüseyn Cavid haqqında dərin məzmunlu çıxış edib. Bakıda Hüseyn Cavidin abidəsi ucaldılıb, 125, 130 və 135 illik yubileyləri geniş qeyd edilib. Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Sədrinin yubileylərlə bağlı müvafiq sərəncamlarına əsasən qədim diyarımızda yubiley tədbirləri yüksək səviyyədə təşkil olunub.

Bölmə sədri qeyd edib ki, Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Sədrinin 2019-cu il 18 aprel tarixli Sərəncamı ilə Azərbay-

can mədəniyyətinin dəyərli simalarından biri kimi zəngin irs yaranan, musiqişünas, rəssam və tədqiqatçı, Hüseyn Cavid irsinin davamçısı Ərtəğrol Cavidin 100 illik yubileyinin qeyd olunması, belə bir əlamətdar ildə Hüseyn Cavidin həyat və yaradıcılığından bəhs edən “Cavidşünaslıq” 10 cildlik dəyərli toplusunun təqdimatının ilk olaraq onun doğulduğu diyarda keçirilməsi böyük tarixi hadisədir. Kitabda yer alan materiallar Cavid irsinin araşdırın tədqiqatçıları üçün əsaslı mənbə rolunu oynayacaq.

Tədbirdə AMEA-nın vitse-prezidenti, akademik İsa Həbibbəyli çıxış edərək bildirib ki, Azərbaycan ədəbiyyatında mənzum dramın əsasını qoyan görkəmli dramaturq Hüseyn Cavidin yaradıcılığı XX əsrin 20-30-cu illərində ədəbi tənqidin və mətbuatın diqqətində olub. “Burjuva-millətçi” baxışlarına, turançılıq görüşlərinə malik olan, sovet cəmiyyətinə laqeyd münasibət bəsləyən sənət adamı kimi 1937-ci ildə həbs olunan böyük ədib 1956-cı ildə siyasi bəraət alıb. Buna baxmayaraq, əllinci illərin sonlarınaq Hüseyn Cavid haqqında ciddi bir məqalə yazılmayıb.

İsa Həbibbəyli deyib: Ulu öndər Heydər Əliyevin ölkəmizə birinci rəhbərliyi dövründən başlayaraq son yarıməsrlilik müddətdə Hüseyn Cavidin həyatı və çoxcəhətli yaradıcılığı geniş və sistemli şəkildə tədqiq edilib. Bir sıra alimlər görkəmli ədibin poeziya və dramaturgiyası, ədəbi-nəzəri görüşlərinə dair sanballı elmi-tədqiqat əsərləri yazaraq nəşr etdiriblər. Azərbaycan cavidşünaslığın keçdiyi bir əsrlik böyük və keşməkeşli yol çoxcildlik külliyyatı yaratmağa imkan verir. Ümumilikdə, 30 cildlik nəzərdə tutulan toplusunun bu

gün təqdimatı keçirilən ilk 10 cildliyi gələcək tədqiqatçılar üçün etibarlı, əsaslı mənbədir.

Qeyd edilib ki, nəşrin XX əsrin 20-30-cu illərini əhatə edən cildləri bu mürəkkəb, zəngin və ziddiyyətli dövrün ədəbi mübahisələrini, bu mübahisələrin hansı problemlər ətrafında getdiyini, Hüseyn Cavid repressiyaya aparan səbəblər bir ədəbi-tarixi epoxa kimi ədəbi tənqidin nəzəri-metodoloji səhvlərini aydınlaşdırmağa material verir. Kitabda Hüseyn Cavid şəxsiyyətinin yenilməzliyi, bütövlük və əzəməti əks olunur. Bir sözlə, AMEA-nın elmi layihəsi əsasında

hazırlanmış “Cavidşünaslıq” çoxcildliyi görkəmli şairin bütöv şəxsiyyətinə və ölməz sənətinə ucaldırılmış elmi abidədir.

AMEA Əlyazmalar İnstitutunun direktoru, akademik Teymur Kərimli çıxışında diqqətə çatdırıb ki, gərgin zəhmətin məhsulu sayılan yeni nəşr böyük romantik şair və filosof haqqında möhtəşəm bir dövrün tarixini geniş şəkildə əks etdirir, onun ədəbi-bədii düşüncə tariximizdəki yerini görməyə və göstərməyə imkan yaradır.

AMEA Hüseyn Cavidin Ev-Muzeyinin direktoru, Əməkdar mədəniyyət işçisi, filologiya üzrə elmlər doktoru Gülbəniz Babaxanlı çıxışında rəhbəri olduğu muzeyin müfəkkir sənətkarın yaradıcılığının təbliği, tədqiqi və sistemləşdirilməsi ilə məşğul olduğunu bildirib. O qeyd edib ki, “Cavidşünaslıq” 10 cildlik kitabda böyük şair Hüseyn Cavidin zəngin irsi haqqında çoxsaylı məqalə və resenziyalarla yanaşı, bütün məlumatlar öz əksini tapıb. Topulun növbəti cildləri üzərində də işlərin davam etdirildiyini vurğulayan Gülbəniz Babaxanlı vurğulayıb ki, özündə əks etdirdiyi zəngin elmi informasiya baxımdan çoxcildli nəşr cavidşünaslığın inkişafında tədqiqatçılar üçün dəyərli bir mənbədir.

Tədbirdə AMEA Naxçıvan Bölməsinin Dil, Ədəbiyyat və İncəsənət İnstitutunun direktoru, AMEA-nın müxbir üzvü Əbüləziz Quliyev, Naxçıvan Muxtar Respublikası Yazıçılar Birliyinin sədri, Azərbaycan Respublikasının Əməkdar mədəniyyət işçisi Asim Yadigar, Hüseyn Cavidin ev-muzeyi və xatirə kompleksinin direktoru, Naxçıvan Muxtar Respublikasının Əməkdar mədəniyyət işçisi Bəhrux Axundov çıxış edərək dəyərli elmi nəşrin əhəmiyyətindən danışdı.

Sonda AMEA Naxçıvan Bölməsinə və muxtar respublikada fəaliyyət göstərən ali təhsil ocaqlarına “Cavidşünaslıq” 10 cildlik, Ərtəğrol Cavidin seçilmiş əsərlərindən ibarət 13 cildlik, Azərbaycan ədəbiyyat tarixi kitabları, eləcə də Ərtəğrol Cavidin musiqi əsərlərindən ibarət disklər hədiyyə olunub.